

PRESSITEADE nr 188/22

Luxembourg, 22. november 2022

Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-37/20 | Luxembourg Business Registers ja C-601/20 | Sovim

Rahapesuvastane direktiiv: säte, mis näeb ette, et liikmesriikide territooriumil registreeritud äriühingute tegelikke kasusaajaid käsitlev teave peab olema igal juhul üldsusele kättesaadav, on kehtetu

Selle meetmega kaasnev hartaga tagatud õiguste riive ei piirdu tingimata vajalikuga ega ole taotletava eesmärgiga proportsionaalne

Kooskõlas rahapesuvastase direktiiviga¹ loodi 2019. aastal vastu võetud Luksemburgi seadusega² tegelike kasusaajate register. Kõnealune seadus näeb ette, et registrisse kantakse ja seal hoitakse teatav teave registrisse kantud üksuste tegelike kasusaajate kohta. Osa sellest teabest on üldsusele muu hulgas interneti teel kättesaadav. Seaduse kohaselt on tegelikul kasusaajal ka võimalus taotleda Luxembourg Business Registers'ilt (LBR), kes on tegelike kasusaajate registri pidaja, sellele teabele teatud juhtudel juurdepääsu piiramist. ([pressiteade nr 12/22](#))

Selles kontekstis esitasid üks Luksemburgi äriühing ja sellise äriühingu tegelik kasusaaja, kes mõlemad olid edutult taotlenud LBR-lt üldsuse juurdepääsu piiramist neid käsitlevale teabele, Luxembourgigi piirkondlikule kohtule vastavalt kaks hagi. Leides, et sellise teabe avaldamisega võib kaasneda asjasse puutuvate tegelike kasusaajate põhiõiguste ebaproportsionaalselt suur kahjustamise oht, esitas see kohus Euroopa Kohtule mitu eelotsuse küsimust, mis puudutavad rahapesuvastase direktiivi teatavate sätete tõlgendamist ja kehtivust Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „harta“) arvestades.

Oma tänases otsuses otsustas Euroopa Kohtu suurkoda, et hartat arvestades on **kehtetu** rahapesuvastase direktiivi säte, mis näeb ette, et liikmesriigid peavad tagama, et nende territooriumil registreeritud äriühingute või muude juriidiliste isikute tegelikke kasusaajaid käsitlev teave **on igal juhul üldsusele kättesaadav**.

Euroopa Kohus leidis, et üldsuse juurdepääs tegelikke kasusaajaid käsitlevale teabele kujutab endast harta artiklitega 7 ja 8 kaitstud **põhiõiguste – eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse – rasket riivet**. Nimelt võimaldab avaldatud teave potentsiaalselt piiramatul arvul isikutel saada teavet tegeliku kasusaaja materiaalse ja rahalise olukorra kohta. Peale selle raskendab andmesubjektidele nende isikuandmete võimaliku kuritarvitamisega kaasneda võivad tagajärgi asjaolu, et pärast üldsusele kättesaadavaks tegemist võib lisaks nende andmetega vabale tutvumisele neid ka säilitada ja levitada.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT 2015, L 141, lk 73), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/843 (ELT 2018, L 156, lk 43).

² 13. jaanuari 2019. aasta seadus, millega luuakse tegelike kasusaajate register (loi du 13 janvier 2019 instituant un Registre des bénéficiaires effectifs; *mémorial* A 15).

Samas märkis Euroopa Kohus, et kõnealuse meetmega soovib liidu seadusandja tõkestada rahapesu ja terrorismi rahastamist, luues suurema läbipaistvuse abil keskkonna, mille kasutamine nendeks tegevusteks oleks vähem tõenäoline. Ta leidis, et seadusandja taotleb **üldist huvi pakkuvat eesmärki**, mis võib põhjendada harta artiklitega 7 ja 8 tunnustatud põhiõiguste riiveid, isegi kui need on rasked, ning et üldsuse juurdepääs tegelikke kasusaajaid käsitlevale teabele on **sobiv, et aidata saavutada seda eesmärki**.

Siiski jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et selle meetmega kaasnev riive **ei piirdu tingimata vajalikuga ega ole taotletava eesmärgiga proportsionaalne**. Lisaks asjaolule, et kõnealused sätted lubavad teha üldsusele kättesaadavaks andmed, mis ei ole piisavalt määratletud ega identifitseeritavad, kujutab rahapesuvastase direktiiviga kehtestatud kord endast harta artiklitega 7 ja 8 tagatud põhiõiguste **oluliselt raskemat** riivet kui varasem kord (mille kohaselt oli lisaks pädevatele asutustele ja teatud üksustele juurdepääs ka kõigil isikutel ja organisatsioonidel, kes suudavad tõendada õigustatud huvi), **ilma et seda lisanduvat raskust kompenseeriks kasu, mis võiks** uuest korrast võrreldes varasema korraga tulla rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu võitlemisele. Eelkõige ei saa komisjoni viidatud võimalike **raskuste esinemine** nende juhtude ja tingimuste **kindlaksmääramisel**, millal on selline **õigustatud huvi** olemas, **õigustada** seda, et liidu seadusandja annab üldsusele kõnealusele teabele juurdepääsu. Euroopa Kohus lisas, et fakultatiivsed sätted, mis võimaldavad liikmesriikidel teha **tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe kättesaadavaks tegemine sõltuvaks veebis registreerimisest** ja **näha** erandlikel asjaoludel **ette erandid üldsuse juurdepääsust sellele teabele, ei saa iseenesest tõendada seda, et saavutatud on tasakaal** taotletava üldist huvi pakkuva eesmärgi ja harta artiklitega 7 ja 8 kaitstud põhiõiguste vahel, **eega seda, et olemas on piisavad tagatised**, mis võimaldavad andmesubjektidel tõhusalt kaitsta oma isikuandmeid kuritarvitamise ohu eest.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriikide kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) ja [kokkuvõte](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

